

OTKRIVANJE VLAŠKE

Tradicija se polako, ali sigurno gradi – „Karavan Stara planina“ doživeo je svoje četvrto izvođenje. Ako je suditi po broju učesnika, kojih je bilo najviše do sada (čak 33 vozila sa 106 učesnika), kao i po interesovanju štampanih i elektronskih medija, možemo da zaključimo da ova manifestacija privlači sve veću pažnju.

Iako „Karavan“ nema takmičarski karakter, ljudi iz „Srebrne glave“ su se, uz malu pomoć naše redakcije u pripremi staze, potrudili da učesnicima priušte više uzbudjenja nego pre. Uzbudjenje se pre svega ogledalo u prelasku preko uspa-vane i gotovo zaboravljene Vlačke planine, gde su nam tokom pripreme govorili da nema prolaza, da su putevi toliko zarasli da su neprolazni, a da su kolotrazi toliko duboki da se običnim terenskim vozilima ne može proći. U tim pričama je bilo dosta istine: tokom trasiranja više puta smo morali da menjamo plan i nekoliko puta se spasavali iz

nezgodnih situacija vitlom, ali je prolaz za učesnike karavana prema Babušnici ipak pronađen, a tajne Vlačke planine načete.

S obzirom na to da se „Karavan“ organizuje povodom gradske slave Pirota, u subotu ujutro ga je ispred gradskog muzeja otvorio predsednik opštine Pirot, gospodin Vladan Vasić. On je pozeleo svim učesnicima prijatan boravak u svom gradu i prelepoj prirodi koja ga okružuje, i informisao nas o tome dokle je stigla izgradnja turističkog centra na Staroj planini. Pre polaska na teren-sku avanturu „Karavan“ je ugostio i Tigar, generalni sponzor, koji je obezbedio svim učesnicima besplatan tehnički pregled u svom „Stop & Drive“ prodajno-servisnom centru, kao i punjenje pneumatika azotom.

Dve trase

Osim 4x4 entuzijasta koji su došli svojim vozilima, među učesnicima „Karavana“ primetili smo i pred-stavnike diplomatskog kora, iz am-

basada Belorusije, Bugarske, Rusije i Ukrajine.

Zbog zahtevnosti terena, prvi put su učesnicima ponuđene dve trase – laka i teška, kako bi svi mogli da uživaju u lepotama predela, bez obzira na opremljenost vozila i spremnost na provlačenje kroz trnje (čime je teška trasa prvog dana obilovala). Zato su učesnici koji su se opredelili za laku stazu, prvog dana uglavnom uživali u opuštenoj, turističkoj vožnji kroz kanjon reke Jerme i preko Zvonacke Banje, a posetili su i manastir Poganovo pre nego što su se (uglavnom se krećući asfaltnim putevima) nadomak Babušnice spojili sa delom „Karavana“ koji je vozio tešku stazu.

Učesnici koji su išli na tešku stazu tog dana su se dobro prepoznali – što zbog nesnosne vrućine, što zbog nimalo tehnički lakog terena, gde je bilo i nasukavanja podvozja u predubokim kolotrazima u grebenskom delu trase, između sela Cerev Del i Kijevac.

Vlačka planina, ka kojoj se od Pirota kreće prema jugozapadu, deli sud-

binu Stare. Njena sela su gotovo napuštena, a putevi se jedva naziru jer se retko koriste. Mi smo na našoj trasi prošli kroz živopisno selo Cerev Del, smešteno na preko 1.000 m nadmorske visine, pod samim vrhovima Vlačke planine, pre nego što smo, prešavši grebenom ka zapadu, sišli u Kijevac, na teritoriji opštine Babušnica. „Karavan“ je prošao i ispod veoma atraktivne stene planine Golemi stol, koja se okomito uzdiže iznad sela Kijevac i Stol. Prolazak „Karavana“ kroz Babušnicu bio je značajan događaj za ovo malo mesto, a opštinsko rukovodstvo je u čast „Karavana“ organizovalo prigodan ručak za sve učesnike.

Povratak u Pirot nije bio ujedno i završetak prvog dana – otišli smo dalje ka Basari, na degustaciju sira na farmi na 1.000 m nadmorske visine, čiji vlasnik, gospodin Miodrag Lilić, svojim entuzijazmom i uspesima u dosadašnjem radu daje nadu da će stočarstvo na ovim prostorima (gde je sredinom prošlog veka bilo na stotine hiljada grla stoke) ponovo oži-

Predsednik opštine Pirot Vladan Vasić i Dragoslav Manić iz „Srebrne glave“ otvaraju karavan pred muzejom Ponišavlja

Besplatan tehnički pregled za sve učesnike u Tigrovom „Stop & Drive“ prodajno-servisnom centru

PLANINE

Prošle godine je nagovešteno da bi „Karavan“ ove godine možda mogao da ode čak i u Bugarsku. To se ipak nije dogodilo, ali su učesnici prvog dana uživali u jednoj premijeri: „krug“ po Vlaškoj planini, gde do sada nije bilo organizovanih 4x4 dešavanja...

veti i da će Stara planina, pored turističkih potencijala, ponovo biti ozbiljan proizvođač hrane, jer za tako nešto postoje svi preduslovi.

Ponovo na Vrtibogu

Dok je većina učesnika „Karavana“ noć provela u pravoj planinskoj atmosferi, u šatorima uz logorsku vatra pored planinarskog doma u Dojkincima, za one koji su želeli više komfora obezbeđen je kvalitetan hotelski smeštaj u Pirotu. Drugi dan je ponovo doneo razdvajanje lake i teške staze, koje ovoga puta nisu bile toliko različite po pitanju konfiguracije terena i podloge, već se razlika ogledala pre svega u izboru trase na kojoj nema bočnog kontakta sa rastinjem za učesnike „lake“ staze, koji su i te kako išli po terenu, i to po izuzetno jakim nagibima, dostižući u jednom trenutku visinu i preko 1.700 m, što je više od onoga s čim su se suočili učesnici „hard“ staze.

Slično kao i prošle godine, nakon vrelog prvog dana, drugi dan je do-

Vladan Jovanović iz Beograda je jedan od naših najvernijih čitalaca: on čuva sve naše 4x4 vodiče i po njima obilazi Srbiju

Prvi dan: pauza za doručak na Božureti

Egzibicije su počele već na Božureti, iznad Pirota

Negde putem,
a negde i livadom

U kratkoj rečici koju formira Arbanaški kladenac, zabava je zagarantovana

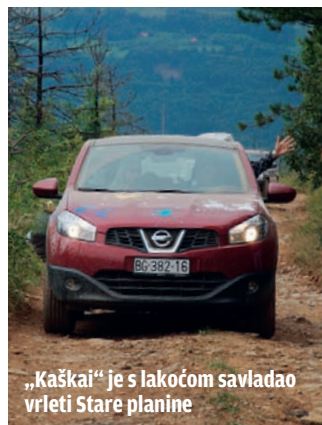
Kada stanete na nezgodnom mestu, tu je i TAM-ov 6x6, za svaki slučaj

Naš snimatelj na idealnom sredstvu za snimanje kolone

Ataše za kulturu ambasade Rusije Aleksandar Konanin (levo) sa našim kolegom iz Večernjih novosti

„Kaškai“ je s lakoćom savladao vrleti Stare planine

neo zahlađenje – čak dvadesetak stepeni nižu temperaturu, nisku oblačnost i kišu koja je povremeno pomalo stidljivo prskala. Međutim, to ovoga puta nije bilo dovoljno za odustajanje od puta preko Kovačeva ka Vrtibogu, iako magla na beskrajnim travnatim grebenima koji vode ka Bratkovoj strani svakoga ko nema GPS, a slučajno se odvoji od konvoja, u trenutku učini potpuno dezorijentisanim i izgubljenim.

Trasa kroz Kovačevo lagano postaje klasik ovog „Karavana“, jer se najčešće drugi dan njome završava. To nije nimalo čudno, s obzirom na to da ona učesnicima omogućava da, pored vrlo dinamičnog terena sa kombinacijom blata, kamenjara i dubokih kolotraga, maksimalno uživaju u mogućnostima svojih vozila i tehnici vožnje. Ali, to nije jedini kvalitet ove trase koja, nakon savladavanja tehničkih prepreka na usponu ka grebenu, jednom kada izađe iz šumskog pojasa pruža očaravajuće vidike ka najvišim grebenima Stare planine, u kojima se može uživati prateći travnate kolotrage desetinama kilometara. Vidici su ovoga puta, nažalost, zbog niske

SUV MUSKETARI

■ Ekipa redakcije AUTO BILDA i prijatelja ove godine je na „Karavanu“ bila brojnija nego ikada, tako da su nam za transport do Pirota i učešće bila potrebna čak tri vozila. U tu svrhu naši prijatelji iz „Porsche Srbija“ stavili su nam na raspolaganje „audi Q5 2.0 TDI“, dok smo od kompanije „Renault Nissan Srbija“ dobili „nisan kaškai 2.0 dCi“. Slični automobili po veličini motora i snazi, oba opremljena automatskim menjačem, ali uz jasnu prednost „audija“ po pitanju luksuza, što se, uz premiju koju nose četiri prstena, odrazilo na njihovu značajnu razliku u ceni.

Ni jedan ni drugi automobil nisu predviđeni za ozbiljne terenske izazove, odnosno spadaju u klasu koju bismo nazvali „laka SUV vozila“ – nešto što je uglavnom namenjeno vožnji po asfaltu, ali se, uz manje ili više uspeha, ponekad može provozati i van njega. Zato smo pomalo strepeli od njihovog hvatanja u koštac sa Starom planinom, gde čak i najlakše staze nisu dovoljno lake za ovu klasu vozila. Ipak, „kaškai“ je opravdao visok terenski re-nome Nisana; iako su za ovakve terene iz proizvodne game ovog brenda primereniji „patrol“, „patfajnder“ ili „navara“, mali „kaškai“ se

kao kozica izverao na visoke grebene Stare planine, s lakoćom savladavši (iako nema reduktor) izazove neravnih ekstremnih nagiba u kombinaciji sa rastresitim, krušljivim kamenjem i šljunkom. Za „Q5“ (ili bi možda bilo tačnije reći za njegovu elektroniku kontrole trakcije) su se ti tereni već pokazali kao preveliki zalogaj, tako da su njegovi putnici u nekom trenutku odustali od daljeg uspona i vratili se nešto umerenijim terenima oko Zavojskog jezera. Ipak, „Q5“ je svoju udobnost i dominantnost demonstrirao na asfaltu, tokom višednevnog putovanja naših

saradnika koje je obuhvatilo 1.500 km najlepših predela Srbije, o čemu ćete opširnije moći da čitate u narednom broju AUTO BILDA. Ono što je interesantno pomenuti kao kuriozitet jeste vozilo jednog Nišlije, koje se pojavilo na teškoj stazi i, uz nevericu svih ostalih učesnika, uspeo da je savlada bez ozbiljnih oštećenja. Bio je to stari „audi 100 kvatro“: dakle, obično putničko vozilo sa pogonom na svim točkovima, koje uopšte nije namenjeno terenskoj vožnji! Izgleda da je elektronska „pamet“ u modernim automobilima ponekad zaista višak...

U Babušnici su
čelnici opštine
priredili ručak
za učesnike
„Karavana“

Obavezna uspomena: grupna fotografija dela učesnika „Karavana“

oblačnosti izostali, ali je magla kroz koju se konvoj dobrim delom puta kretao dala dodatnu dozu mistike i izazova vožnji kroz ove visinske stepe, različite od bilo čega drugog u Srbiji.

Vrtibog je bio krajnja tačka karavana kada je pohod ka visinama Stare planine u pitanju. U ovoj kraškoj depresiji nalazi se i Arbanaški kladenac, jedini izvor vode na visoravni, gde je nekada na hiljade ovaca,

zo nestaje u kraškim šupljinama jeste i prilika za one sa više adrenalina da demonstriraju sposobnost svojih vozila za savladavanje teškog blata – za neke predah i dobra, 4x4 predstava, za druge aktivna zabava.

Sa Vrtiboga smo se, solidnim zemljanim putem niz greben Kalimana, spustili do Lukanje na obalama Zavojskog jezera, gde je za sve učesnike karavana priređen završni ručak. Oblaci su počeli da se dižu, čak je i sunce prosijalo, i opet smo bili počašćeni prelepim vidicima i pogledom na Zavojско jezero sa visine. Sa „soft“ ekipom je trebalo da se sastanemo na Vrtibogu, ali su oni, uživajući na obalama Zavojskog jezera pre polaska u visine malo zaostali, tako da smo se sreli tek nekoliko sati kasnije, u Lukanji. Bio je to lep kraj još jednog prijatnog druženja na najatraktivnijim planinskim terenima u Srbiji, gde su sklopljena mnoga nova poznanstva i ispričane neke vrlo zanimljive priče. A priča o staroplaninskom karavanu će se sigurno nastaviti i iduće godine, uvek drugačija, uvek zanimljiva!

A. Veljković
Fotografije: A. V.

Pas gospodina Konanihina, Ozi
- otmeni maniri i stav

krava i divljih konja dolazilo da se napoji. Odmah pored bila je i mlekar, danas razrušena i napuštena. Ali, ljudi na Vrtibog ipak još uvek dolaze, što ono malo preostalih pastira sa svojim stadima, što izletnici, tako da su pored kladenca napravljeni stolovi i klupe. Kratak tok vode koja ubr-

Početak spusta preko
Kalimana ka
Zavojskom jezeru

Kamp
na Zavojskom
jezeru

Prva reakcija je bila:
Kako li se on stvorio ovde?!

НИШАУТО

AP Sport

Tigar®

ПЕКАРА
БРАНКОВИЋ
Основана 1885 год.

Naš saradnik
sa „Q5“
na putevima
oko Zavojskog
jezera